

Research Article

Dor: 20.1001.1.25385968.1401.17.1.10.0

Economic and Social Factors Affecting the Immigration of the Village-City of the Central District of Boyar-Ahmad County

Roohollah Karimian Hossein Abad ¹, Ayatollah Karami ^{2*} & Ali Shamsoddini ³

1. M.A in Rural Development Yasouj University, Yasouj University, Yasouj, Iran

2. Associate Professor of agricultural economics, Yasouj University, Yasouj, Iran

3. Assistant Professor, Department of Geography, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

* Corresponding author: Email: ayatkarami@yu.ac.ir

Receive Date: 05 May 2019

Accept Date: 27 October 2020

ABSTRACT

Introduction: Migration is a continuous process that has been the subject of political debate worldwide. Migration is considered as the movement of people from one geographic region to another, which may be on temporary or permanent basis.

Research aim: The aim of this study is to evaluate economic and social factors affecting the immigration of the village-city of the central district of Boyar-Ahmad County.

Methodology: The statistic population of this research consisted of 165 migrant households head villages with more than 20 households of central district of Boyar-Ahmad County were determined using random sampling and Morgan table and a structured and researcher-made questionnaire was used to collect data and its validity was confirmed by expert professors after some modifications. To determine its reliability, Cronbach's alpha was used, which was estimated between 0.715 and 0.819, indicating the optimization of the questionnaire. The collected data were analyzed and the findings suggest that social factors are the first priority of immigrants and among the social factors, easier access to offices and government institutions and less attention of officials to the problems of rural are more important than others.

Studied Areas: The central part of this city, with the center of Yasuj city, is located in the southwest of Iran.

Result: The results showed that social factors were the first priority of immigrants and among the social factors, easier access to offices and government institutions and less attention of officials to the problems of rural were more important than others And the economic factor was at the next level. Among the economic factors, lack of jobs in the village and low income in the village were of higher importance and the infrastructure factors was in the last rank of Factors Affecting the Immigration of the Village-City of the Central District of Boyar-Ahmad County.

Conclusion: The results indicate that the government has not been very successful in discussing social issues in this society and the main priority of the government has been infrastructure factors. Therefore, rural planners should use the most appropriate forms of social services for the social development of rural communities.

KEYWORDS: Village, Village-City Migration, Economic-Social Factors, Central District of Boyar-Ahmad County

فصلنامه علمی مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی
دوره ۱۷، شماره ۱ (پیاپی ۵۸)، بهار ۱۴۰۱
شاپای چاپی ۵۹۶۸-۲۵۳۵ شاپای الکترونیکی ۵۹۵۵X-۲۵۳۸
<http://jshsp.iaurasht.ac.ir>
صص. ۲۳۴-۲۰۵

Dor: 20.1001.1.25385968.1401.17.1.10.0

مقاله پژوهشی

عوامل اقتصادی و اجتماعی مؤثر بر مهاجرت روستا- شهر (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان بویراحمد)

روح الله کریمیان^۱، آیت الله کریمی^{۲*} و علی شمس‌الدینی^۳

۱. دانش آموخته کارشناسی ارشد توسعه روستایی، دانشگاه یاسوج یاسوج، ایران
  ۲. دانشیار اقتصاد کشاورزی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران
  ۳. استادیار گروه جغرافیا، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران
- * نویسنده مسئول: Email: ayatkarami@yu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۵ اردیبهشت ۱۳۹۸

تاریخ پذیرش: ۰۶ آبان ۱۳۹۹

چکیده

مقدمه: موضوع مهاجرت‌های روستایی همواره مورد توجه اندیشمندان علوم اجتماعی، جغرافیادانان و اقتصاد دانان بوده است. در دهه‌های گذشته، تحولات اقتصادی، اجتماعی حاکم بر کشور موجب حرکات شدید مهاجرتی گردیده است که این جابجایی در بعضی مناطق کشور با شدت بیشتری همراه بوده است.

هدف: هدف از این پژوهش بررسی عوامل اقتصادی و اجتماعی مؤثر بر مهاجرت روستا-شهر بخش مرکزی شهرستان بویراحمد و آرایه راهکارهایی برای جلوگیری از مهاجرت روستا به شهر است.

روش‌شناسی تحقیق: روش پژوهش توصیفی-تحلیلی و پیمایشی می‌باشد. برای گردآوری اطلاعات از منابع مختلفی مانند آمارنامه، نقشه‌ها، منابع کتابخانه‌ای بهره گرفته شد. جامعه آماری این پژوهش شامل ۱۶۵ نفر سرپرست خانوارهای مهاجر روستاهای بالای ۲۰ خانوار بخش مرکزی شهرستان بویراحمد با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی و جدول مورگان معین شد و برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه ساختارمند و محقق ساخته استفاده شد و روایی آن توسط اساتید متخصص و پس از انجام اصلاحات مورد تأیید قرار گرفت و برای تعیین پایایی آن از آلفای کرونباخ بهره گرفته، که این ضریب بین ۰/۷۱۵ تا ۰/۸۱۹ برآورد شد و نشان از بهینه‌گی پرسشنامه داشت. داده‌های گردآوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه قرار گرفتند.

قلمرو جغرافیایی پژوهش: بخش مرکزی این شهرستان، با مرکزیت شهر یاسوج، در جنوب غربی ایران واقع شده است.
یافته‌ها: نتایج نشان داد که عوامل اجتماعی دارای اولویت اول مهاجرت ساکنین می‌باشند و در بین عوامل اجتماعی دسترسی آسان‌تر به ادارات و نهادهای دولتی و کم توجهی مسئولان به مشکلات روستا از سایر عوامل مهم‌تر می‌باشند.

نتایج: نتایج بیانگر این بوده است که دولت در بحث مقوله‌های اجتماعی در این جامعه چندان موفق نبوده و اولویت اصلی دولت عوامل زیرساختی بوده است. بنابراین برنامه‌ریزان حوزه روستایی بایستی مناسب‌ترین شکل‌های ارائه خدمات اجتماعی را در جهت توسعه اجتماعی جامعه روستایی به کار گیرند.

کلیدواژه‌ها: عوامل اقتصادی، عوامل اجتماعی، مهاجرت، روستا-شهر، بویراحمد

مقدمه

مهاجرت از نخستین پدیده‌های مربوط به روابط و محیط بوده که از ابتدای پیدایش تمدن اثر بزرگی در زندگی انسان‌ها داشته است (Taleshi & Shabnama, 2017: 44). مهاجرت‌های ملی و بین‌المللی از جمله ویژگی‌های کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته بشمار می‌رود. به تحرکات مردم در قلمرو و مهاجرت ملی و به تحرکات مردم از قلمرو بومی خود به نقاط یا کشوری دیگر مهاجرت بین‌المللی گفته می‌شود (Kanawal et al., 2015: 73). در سرتاسر جهان، بخش عظیمی از تجربه بشر از طریق مهاجرت به وقوع پیوسته است و به صورت مداوم نقش مهمی در شکل‌گیری جمعیت در مناطق گوناگون از جمله شهرستان‌ها و کشورها ایفا می‌کند (Adebo & Sekumade, 2012: 164). این تجربه اشکال گوناگونی را در بر داشته و به صورتی گسترده به عنوان یکی از ویژگی‌های شاخص در کشورهای در حال توسعه عصر حاضر به رسمیت شناخته می‌شود. اشکال گوناگون تجربه‌ی مهاجرت شامل مهاجرت روستا به شهر، مهاجرت شهر به شهر، مهاجرت روستا به روستا و مهاجرت شهری-روستایی می‌باشد (Dungumaro, 2013: 46). بخش اعظمی از جمعیت جهان در مناطق روستایی سکنی گزیده و زندگی آن‌ها وابسته به منابع در دسترس محلی می‌باشد. افزایش جمعیت جهان، افزایش تقاضا برای غذا، کاهش منابع طبیعی، تغییرات آب و هوایی و افزایش فشار به زمین سبب آسیب به خانوارهای روستایی شده است (مطیعی‌لنگرودی و همکاران، ۱۳۹۰: ۶۸). در سراسر جهان به‌ویژه پس از جنگ جهانی دوم، مهاجرت‌های روستایی به عنوان پدیده‌ای جمعیتی مطرح شد (Taleshi & Shabnama, 2017: 44).

تمرکز محققان از چندین دهه گذشته بر مهاجرت روستاییان به شهرها می‌باشد (Kanawal et al, 2015: 73). چرا که افول بسیاری از تمدن‌ها به ویرانی روستاها و بی‌توجهی به آن‌ها به‌عنوان عناصر پایه تولید و رونق اقتصادی مربوط می‌شود (ملکی و باقر پورنجف‌آباد، ۱۳۹۴). لذا این پدیده‌ی مهم جمعیتی، به خصوص در کشورهای جهان سوم حائز اهمیت فراوانی است (غفاری و ترکی هرچگانی، ۱۳۸۹: ۹۲). نتایج سرشماری‌های رسمی در کشور ایران حاکی از این است که با گذشت زمان سهم جمعیت روستایی در کل جمعیت ایران رو به کاهش نهاده و بسیاری از روستاهای کشور خالی از سکنه شده‌اند. آمارهای مهاجرتی در کشور ایران نیز گویای مهاجرت شدید جمعیت از روستاها به شهرهای کشور طی نیم قرن گذشته بوده (افراخته و آقائی‌زاده، ۱۳۹۰: ۷۱). به طوری که در اوایل قرن بیستم از جمعیت ۱۲ میلیون نفری کشور ایران، ۶۰ درصد روستایی، ۲۵ الی ۳۰ درصد عشایری و تنها ۱۵ درصد شهری بوده‌اند. در پایان قرن بیستم، شمار جمعیت به هفتاد میلیون نفر رسید که از این رقم جمعیت ایلات و عشایر ۳ درصد و جمعیت شهرنشین بیش از ۶۸ درصد را به خود اختصاص داده است. کاهش جمعیت روستایی بیانگر آن است که روستاییان طی ده سال گذشته به شهرها مهاجرت نموده‌اند، لذا سهم جمعیت روستایی با گذشت زمان کاهش یافته و بسیاری از روستاها خالی از سکنه شده‌اند.

جدول ۱. نسبت تغییرات جمعیت شهری و روستایی به جمعیت کل کشور (هزار نفر)

سال سرشماری	کل جمعیت	جمعیت شهری	درصد شهرنشین	جمعیت روستایی	درصد روستائین
۱۳۳۵	۱۸۹۵۵	۵۹۵۴	۳۱/۴	۱۳۰۰۱	۶۸/۶
۱۳۵۵	۳۳۷۰۸	۱۵۸۵۵	۴۷	۱۷۸۵۳	۵۳
۱۳۷۰	۵۵۸۳۷	۳۱۸۳۸	۵۷	۲۳۹۹۹	۴۳
۱۳۸۵	۷۲۲۵۰	۴۹۶۴۰	۶۸/۷	۲۲۶۱۰	۳۱/۳
۱۳۹۰	۷۵۱۴۹	۵۳۶۴۶	۷۱/۴	۲۱۴۴۶	۲۸/۵
۱۳۹۵	۷۹۹۲۶	۵۹۱۴۶	۷۴/۱	۲۰۷۳۰	۲۵/۹

مجموع این موارد حاکی از شرایط نامناسب روستاهای ایران جهت سکونت و جذب جمعیت می‌باشد (افراخته و آقائی‌زاده، ۱۳۹۰: ۷۱). روستاییان بر حسب شرایط اقتصادی و اجتماعی، ویژگی‌های طبیعی و تفاوت‌های تاریخی، قومی و فرهنگی روستاهای مبدأ و با توجه به اهداف معیشتی و رفاهی مدنظر، دست به مهاجرت می‌زنند و عواملی مانند رفع نیازمندی‌های زیستی-بیولوژیکی، دستیابی به شغل جدید و درآمد بیشتر، بالابردن سطح فرهنگ، دسترسی به امکانات و تسهیلات رفاهی و معیشتی، بروز عوامل محیطی (خشکسالی، سیل، زلزله)، رفع بیکاری و فقر و برآوردن احتیاجات فرهنگی-اجتماعی مانند تحصیلات و تمایل به زندگی در نقاطی خاص از مهم‌ترین انگیزه‌های آنان را برای مهاجرت تشکیل می‌دهد (شمس‌الدینی و گرجیان، ۱۳۸۹). در کشورهای در حال توسعه و از جمله کشور ایران، مهاجرت از روستا به شهر در زمره مهم‌ترین مسائل اجتماعی و اقتصادی به شمار می‌آید، چرا که مهاجران هم در مبدأ و هم در مقصد، مسائل و مشکلاتی از جمله بروز نابسامانی‌های متعدد ناشی از فشار بر منابع و امکانات

محدود جوامع شهری، بیکاری و کم کاری، کمبود فضاهای زیستی و آموزشی، آلودگی هوا و محیط زیست، سالخورده‌گی و زنانه شدن نیروی کار کشاورزی، تخلیه روستاها و غیره را به وجود می‌آورند (قاسمی‌اردهایی، ۱۳۸۵: ۵۳). مطالعات نشان می‌دهد که دلایل اقتصادی و اجتماعی از جمله مهم‌ترین دلایل مهاجرت افراد می‌باشد (Bostani & Javani, 2014: 94). جمعیت استان کهگیلویه و بویراحمد ۶۵۸/۶۲۹ در سال ۱۳۹۰ و ۶۳۴/۲۹۹ در سال ۱۳۸۵ با متوسط رشد سالانه ۰/۷۶ درصد بوده است. جمعیت نقاط روستایی کهگیلویه و بویراحمد ۳۱۰/۵۱۸ نفر و جمعیت روستایی شهرستان بویراحمد در سال ۱۳۹۰، ۱۲۳/۸۹۸ نفر بوده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵).

جدول (۲) نشان می‌دهد که استان کهگیلویه و بویراحمد در سال ۱۳۸۵ حدود ۰/۹ درصد از جمعیت کل کشور را شامل شده که این میزان در سال ۱۳۹۰ نیز به ۰/۸۸ درصد بیشتر است. جمعیت استان در سال ۱۳۹۵ حدود ۰/۸۹ درصد از کل کشور را در بر گرفته است که این نسبت جمعیت از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ معادل ۰/۰۱ درصد افزایش داشته است. همچنین بر اساس جدول (۲) طی فاصله ۱۰ ساله (از سال ۱۳۸۵-۱۳۹۵) جمعیت شهری استان به میزان ۹۵۲۶۹ نفر (۸/۱ درصد) افزوده شده و تعداد ۱۶۵۱۶ نفر معادل (۸/۱ درصد) از جمعیت روستایی کاسته شده است.

جدول ۲. مقایسه جمعیت استان با کشور و سهم جمعیت روستایی و شهری استان طی سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۵

سال	کل کشور	استان	سهم / درصد	ساکن در نقاط شهری جمعیت درصد	ساکن در نقاط روستایی جمعیت درصد
۱۳۸۵	۷۰۴۷۲۸۴۶	۶۳۴۲۹۹	۰/۹۰	۳۰۲۱۹۲	۴۷/۶
۱۳۹۰	۷۵۱۴۹۶۶۹	۶۵۸۶۲۹	۰/۸۸	۳۴۶۶۲۶	۵۲/۶
۱۳۹۵	۷۹۹۲۶۲۷۰	۷۱۳۰۵۲	۰/۸۹	۳۹۷۴۶۱	۵۵/۷

جدول زیر سهم جمعیت روستایی و شهری شهرستان بویراحمد را طی سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۵ نشان می‌دهد. کاهش جمعیت ساکن در نقاط روستایی و افزایش جمعیت ساکن در نقاط شهری بیانگر مهاجرت روستاییان به سمت شهرها طی ده سال گذشته است.

جدول ۳. سهم جمعیت روستایی و شهری شهرستان بویراحمد طی سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۵

بویراحمد	۱۳۸۵	درصد	۱۳۹۰	درصد	۱۳۹۵	درصد
بویراحمد	۲۱۷۷۴۱	۳۴/۳	۲۵۲۷۴۶	۳۸/۴	۲۹۹۸۸۵	۴۲/۱
ساکن در نقاط شهری	۱۰۳۸۲۶	۴۷/۷	۱۲۳۸۹۸	۴۹/۰۲	۱۵۷۴۵۴	۵۲/۵
ساکن در نقاط روستایی	۱۱۳۸۹۳	۵۲/۳	۱۲۸۷۹۳	۵۰/۹۸	۱۴۲۲۹۸	۴۷/۵

در قیاس شهر و روستا با یکدیگر، تفاوت شرایط و امکانات محرز بوده که عموماً به نفع افراد شهرنشین می‌باشد، بنابراین نابرابری بین شهر و روستا آشکار است (Ghiurca et al, 2012). همچنین عدم توجه به این دو حوزه منجر به ناکارایی و عدم توسعه می‌شود. طی سال‌های اخیر، مهاجرت روستا-شهر توجه بسیاری را به خود جلب نموده، به گونه‌ای که در این خصوص نگرانی‌های فراوانی وجود دارد (Tacoli, 2015). امروزه سیل مهاجرت روستاییان در شهرستان بویراحمد به سوی شهرها و پیامدهای ناگوار آن، به یک بحران تبدیل شده است، بطوریکه روند رشد جمعیت شهر یاسوج طی چند دهه گذشته نشان‌دهنده‌ی آن است که جمعیت این شهر افزایش یافته است. همچنین کاهش جمعیت روستاها حاکی از مهاجرت افراد ساکن در این مناطق می‌باشد. مهاجرت روستاییان به شهر منجر به معضلات متعدد اجتماعی، زیست‌محیطی، اقتصادی و فرهنگی در منطقه شده است. گسترش حاشیه‌نشینی، آلودگی و ترافیک در شهرها بر اثر افزایش جمعیت کلان شهرها به واسطه‌ی افزایش نرخ مهاجرت می‌باشد (ملکی و باقرپورنجف‌آباد، ۱۳۹۴)؛ که ادامه این روند فشار زیادی را به شهر یاسوج به عنوان مرکز استان وارد خواهد نمود. با توجه به اهمیت موضوع، شناسایی عوامل مؤثر بر مهاجرت روستاییان و ارائه راهکار جهت کاهش مهاجرت ضروری می‌باشد. از آن‌جا که تأمین نیروی انسانی از مهم‌ترین منابع لازم برای بازارهای کار و توسعه اقتصاد محلی و ملی است، در نتیجه شناخت هرچه بیشتر این موضوع در تحقیقات علمی و همچنین برنامه‌ریزی‌های کاربردی ضروری می‌باشد (بنی‌اسدی و همکاران، ۱۳۹۲). نظریه‌های مختلفی در رابطه با مهاجرت وجود دارد که هر یک از چشم‌انداز نظری خود به بررسی مهاجرت پرداخته‌اند. این نظریات در برگرفته‌ی مواردی چون تحلیل عوامل از سطح کلان تا سطح خرد و از ساختارها تا افراد بوده و همچنین در سال‌های اخیر توجه

ویژه‌ای به سطوح میانی چون شبکه‌ها، خانواده‌ها و غیره نموده است. این نظریه‌ها با جابجایی مکانی جمعیت‌های انسانی از لحاظ تبیین‌های علی مهاجرت مرتبط بوده و از علل صرفاً اقتصادی، روانشناختی و جغرافیایی فاصله گرفته و تأکید آن بر ترکیبی از علل اقتصادی، روانشناختی و اجتماعی می‌باشد (رستمعلی‌زاده، ۱۳۹۶: ۱۴۸). در اواخر قرن نوزدهم، راونشتاین بر اساس داده‌های حاصل از مهاجرت‌های داخلی در کشورهای اروپایی، قوانین مهاجرت را فرمول‌بندی نمود. در این قوانین بر نقش عوامل اقتصادی در مهاجرت از نواحی روستایی به شهری تأکید شده بود (Naghdi & Balali, 2011: 84). رویکرد اقتصادی رویکردی غالب بوده که تبیین‌کننده‌ی مهاجرت است. این رویکرد اغلب با عنوان تئوری‌های جاذبه-دافعه شناخته می‌شود (حسینی و همکاران، ۱۳۹۷: ۳). بدین صورت که علل مسبب حرکت از مبدأ را عوامل دافعه و علل تسریع‌کننده حرکت در مقصد را عوامل جاذبه می‌دانند (شمس‌الدینی و گرجیان، ۱۳۸۹). دلایل مهاجرتی را ترکیبی از عوامل جاذبه (مانند سطح پایین استاندارد زندگی، رشد جمعیت، و مهم‌تر از همه فقدان فرصت‌های اقتصادی) و دافعه (مانند دسترسی به زمین، تقاضا برای نیروی کار و فرصت‌های اقتصادی خوب) می‌دانند (حسینی و همکاران، ۱۳۹۷: ۳). اورت اس. لی (۱۹۶۶) قوانینی که راونشتاین در قرن نوزدهم در مورد مهاجرت مطرح کرده بود را بازنگری و چارچوب نظری جدیدی برای مهاجرت مطرح کرد. لی بر نظریه جذب و دفع تأکید کرد و آن را منشأ بروز مهاجرت دانست. او به مزایا و مضرات مکان مبدأ همانند پتانسیل‌های مقصد و همچنین موانع مداخله‌گر بین دو مکان توجه دارد. در این دیدگاه، تصمیم به مهاجرت با عواملی تعیین می‌شوند که شامل عوامل مرتبط با مبدأ، عوامل مرتبط با مقصد، موانع مداخله‌گر و عوامل شخصی است (رستمعلی‌زاده، ۱۳۹۶: ۱۴۹). در سال ۱۹۷۱ نظریه انتقال تحرکی که به تحلیل و تبیین گذار مهاجرت‌های داخلی در مسیر انتقال جمعیتی پرداخته توسط زلینسکی مطرح شد. وی مفهوم تحرک را در معنای عام خود، یعنی تحرک فیزیکی-مکانی و تحرک اجتماعی در نظر گرفت. بر اساس این نظریه هر جامعه‌ای که در مسیر مدرنیزاسیون قرار می‌گیرد، از تحرک کاملاً محدود فیزیکی و اجتماعی به سمت حجم بالاتر تحرکات و جابجایی‌های مکانی اجتماعی همراه می‌شود. زلینسکی پنج نوع الگوی جابجایی در طول مراحل انتقال جمعیتی تشخیص داده که اهمیت و شدت آن‌ها در طول زمان متفاوت است، این مراحل با مراحل انتقال جمعیتی به‌طور قابل ملاحظه‌ای وابستگی و ارتباط دارند. در مرحله نخست، مهاجرت‌های روستا-شهری کم، و در مسافت‌های کوتاه صورت می‌گیرد. در مرحله دوم، گذار مهاجرت‌های روستا-شهری با حرکت‌های دسته‌جمعی از مناطق روستایی به مناطق شهری همراه است که تا اواسط مرحله سوم ادامه خواهد داشت، سپس با تعدیل جمعیت روستایی کاهش می‌یابد. در مرحله چهارم، اینگونه مهاجرت‌ها به تدریج با محور زمان همسو می‌شوند. در مرحله پنجم، مهاجرت‌های روستایی به‌شدت کم می‌شود و تقریباً اکثر مهاجرت‌های داخلی شکل درون‌شهری و بین‌شهری می‌یابد (حسینی و همکاران، ۱۳۹۷: ۳). درخصوص مهاجرت روستائیان به شهرها و علل و عوامل آن مطالعات و تحقیقات زیادی از سوی محققان و مؤسسات و سازمان‌های بین‌المللی انجام گرفته است که هر چند در جایگاه خود قابل توجه و ارزشمند می‌باشند اما هیچ یک نتوانسته است به ارائه دیدگاه قابل قبول و جامعی در زمینه‌ی مهاجرت روستائیان به شهرها دست یابد. در اینجا به طور اختصار به برخی از نظریه‌ها اشاره می‌شود:

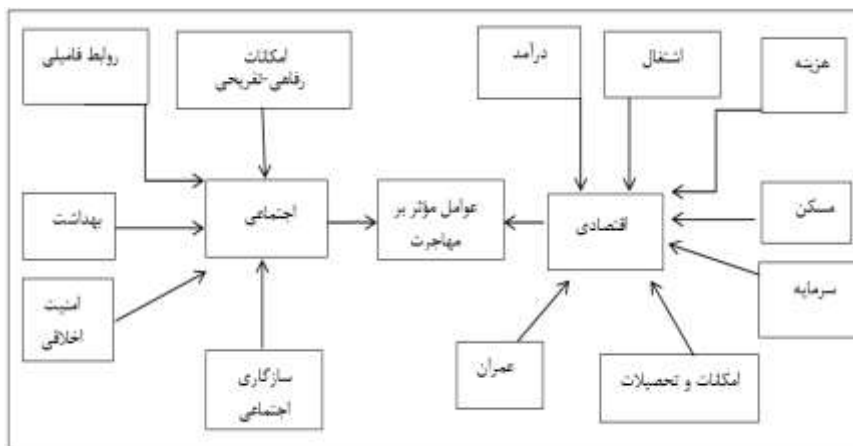
جدول ۴. نظریه‌های مربوط به مهاجرت روستائیان به شهرها

خانوار	دیدگاه
در این دیدگاه علت مهاجرت روستائیان به شهرها، تسهیلات بالاتری مطرح شده است که شهر در زمینه‌های آموزشی، بهداشتی، اشتغال، پایگاه اکتسابی و راه‌های جدید برای تحرک اجتماعی خصوصاً برای زن ان فراهم می‌آورد.	نوسازی
این دیدگاه علت اصلی مهاجرت روستائیان به شهرها را توسعه و گسترش سرمایه‌داری می‌داند. توسعه سریع فناوری در شهرها، موجبات بهره‌گیری از مواد اولیه را فراهم آورده و باعث تمایل سرمایه‌گذاری خارجی در بخش‌های صنعتی می‌گردد. تمرکز فعالیت‌های صنعتی در شهرها، عدم توسعه کشاورزی مبتنی بر نیازها و نقش مؤسسات بانکی در تبدیل پس‌اندازها به سرمایه و به جریان انداختن این سرمایه‌ها در شهر، موجبات تشدید اختلاف سطح درآمد روستا و شهر شده و رکود اقتصادی روستا و افزایش سریع جمعیت شهری و عامل اصلی مهاجرت روستائیان به شهر می‌شود.	وابستگی
در این دیدگاه، فشار روستا بر مهاجرت، عامل افزایش و رشد جمعیت شهر مطرح گردیده است نه جاذبه شهری، و مهاجرت به شهرها محصول فروپاشی ساختهای روستایی عنوان شده است و نتیجه طبیعی آن این است که مهاجرین توسط نظام شهری مولد، جذب نمی‌شوند و در نتیجه تنها قسمتی از مهاجرین در نظام اجتماعی ادغام می‌شود.	صورتبندی اجتماعی

مطالعات فراوانی به بررسی عوامل مؤثر بر مهاجرت روستائیان به شهر پرداخته‌اند که در ذیل در دو بخش مطالعات داخلی و خارجی بدان پرداخته شده است: قاسمی اردهایی (۱۳۸۵) در بررسی علل مهاجرت روستائیان به شهرها در کشور ایران از بین چهار بُعد اجتماعی، اقتصادی، جمعیت شناختی و طبیعی کشاورزی، بعد اقتصادی را دارای بیشترین نقش در مهاجرت دانست. غفاری و

ترکی هرچگانی (۱۳۸۹)، به ریشه‌یابی عوامل مؤثر در مهاجرت جوانان روستایی به شهر در روستای صادق آباد شهرستان سامان استان چهارمحال بختیاری پرداخته و نتایج پژوهش بیان‌کننده‌ی رابطه‌ی معنادار بین میزان مهاجرت و درآمد و کار بهتر، اشتغال، دستیابی به امنیت شغلی، دستیابی به امکانات تفریحی- ورزشی، دستیابی به تسهیلات آموزشی و کثرت امکانات در شهرها می‌باشد. نتایج پژوهش رستمعلی‌زاده (۱۳۹۶) تحت عنوان جاذبه و دافعه‌ی روستایی و تأثیر آن بر ماندگاری یا تمایل به مهاجرت در میان جوانان روستایی شهرستان‌های هشترود و اسکو نشان داد بیکاری، نبود درآمد، نبود امکانات آموزشی و امکانات رفاهی به‌عنوان عوامل دافعه‌ی روستایی و آرامش و آسایش زندگی، وضعیت اشتغال و تحصیلات دانشگاهی به‌عنوان عوامل جاذبه‌ی شهری تمایل به مهاجرت را افزایش داده و متغیرهای پاسخگویی به نیازها و رضایت از امکانات و تسهیلات روستا، تمایل به مهاجرت را کاهش می‌دهند. نتایج پژوهش حسینی و همکاران (۱۳۹۷) نشان داد استان‌های آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل، ایلام، چهارمحال و بختیاری، سیستان و بلوچستان، کردستان، کرمان، کرمانشاه، کهگیلویه و بویراحمد، لرستان و همدان از استان‌های مهاجرفرست کشور بوده‌اند. با توجه به میزان بالای بیکاری و کمبود فرصت‌های شغلی در استان‌های مهاجرفرست کشور و همچنین نابرابری‌های توسعه‌ای، انتظار می‌رود جریان مهاجرت‌های بین‌استانی در کشور افزایش یابد. پناهی و پیشرو (۱۳۹۰)، به بررسی عوامل مؤثر بر مهاجرت جوانان روستایی به شهر پرداخته و نتایج پژوهش حاکی از آن است که عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثرتر از دیگر عوامل مهاجرت جوانان روستایی می‌باشد. در پژوهش شمس‌الدینی و گرجیان (۱۳۸۹) نیز عوامل مختلفی چون اقتصادی، طبیعی و اجتماعی را در مهاجرت روستاییان دهستان رستم ۲ مؤثر دانستند. در این پژوهش، ۸۰ درصد مهاجران، علل اقتصادی را دلیل مهاجرت خود ذکر نمودند و اکثر آن‌ها به شهر یاسوج که پیوندهای قومی- فرهنگی قوی‌تری با روستاهای مبدأ دارد، نقل مکان نموده‌اند. بنی‌اسدی و همکاران (۱۳۹۲)، در بررسی عوامل اقتصادی مؤثر بر مهاجرت روستاییان در ایران عنوان نمودند که عواملی چون بهبود توزیع درآمد، افزایش مخارج دولتی در عمران روستاها، کاهش شکاف دستمزد میان شهر و روستا و همچنین سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی منجر به کاهش روند مهاجرت به شهرها خواهد شد. همچنین افزایش شاخص قیمت محصولات کشاورزی، افزایش نرخ باسوادگی، رشد اقتصادی و افزایش سطح زیرکشت از طریق اثرگذاری مثبت بر سرمایه‌گذاری کشاورزی، منجر به کاهش مهاجرت از روستا به شهر خواهند شد. طالش‌ی و شبنا (۱۳۹۶) در بررسی نقش عوامل اجتماعی و اقتصادی در مهاجرت‌های روستایی- شهری ناحیه نورعلی‌بیگ ساوه پرداختند. بر اساس نتایج از بین گویه‌های شاخص اقتصادی مؤثر بر مهاجرت روستاییان، بیشترین شاخص اقتصادی مربوط به اشتغال و کم‌ترین آن مربوط به شاخص مکانیزاسیون بخش کشاورزی است. در شاخص اجتماعی- فرهنگی مهم‌ترین عامل در مهاجرفرستی سکونت مناسب و نیاز به پیشرفت و کسب جایگاه اجتماعی و پایین‌ترین آن کمبود امکانات بهداشتی و درمانی است. نتایج پژوهش افراخته و آقائی‌زاده (۱۳۹۰) حاکی از این است که درصد عمده‌ای از مهاجرت‌های صورت گرفته در سطح روستاهای شهرستان بندرانزلی در راستای دستیابی به کار برای تأمین معاش خانواده در نتیجه کاهش منابع طبیعی و سطح پایین تکنولوژی جهت ارتقای سطح کیفی تولید بوده است که مشخصاً بر وجود مهاجرت رکودی صحنه می‌گذارد. بستانی و جوانی (۱۳۹۳) در بررسی پیامدهای مهاجرت‌های شغلی خانوارهای روستایی بخش مرکزی شهرستان لارستان به کشورهای عربی بیان داشتند که درآمدهای ارسالی مهاجران روستایی شاغل در کشورهای عربی در ارتقاء سطح درآمد و امکانات رفاهی خانوارهای روستایی مؤثر بوده است. همچنین نتایج نشان داد که مهاجرت‌های بین‌المللی علی- رغم پیامدهای اقتصادی، پیامدهای اجتماعی منفی نیز دربردارد. اذانی و بوستانی (۱۳۹۳)، به تحلیل عوامل مؤثر بر مهاجرت‌های روستایی- شهری در شهرستان ممسنی پرداخته و عواملی چون نبود امکانات خدماتی، رفاهی، آموزشی و کمبود درآمد را مؤثر در مهاجرت روستا به شهر دانستند. رنایی و همکاران (۱۳۹۳)، به بررسی عوامل مؤثر بر جریان مهاجرت از ایران با استفاده از مدل پانل پویا پرداخته و کیفیت زندگی، عوامل نهادی و سیاسی را به ترتیب به‌عنوان مهم‌ترین عوامل مؤثر بر خروج مهاجران از کشور برشمردند، همچنین وجود مهاجران ایرانی در کشور مقصد را به‌عنوان عامل افزایش مهاجرت مطرح نمودند. سرورزاده و همکاران (۱۳۹۱)، به بررسی عوامل مؤثر اقتصادی- اجتماعی و بودجه‌های عمرانی دولت بر مهاجرت روستاییان در ایران پرداختند. نتایج حاکی از آن بود که هر یک از عوامل اثراتی متفاوت بر مهاجرت روستاییان برجا می‌گذارند. راهبردهای دولتی باید در جهت سرمایه- گذاری‌های مبتنی بر کاهش مهاجرت صورت پذیرد. با کمال تعجب، ملاحظه می‌گردد که با افزایش عمران و نوسازی نواحی روستایی مهاجرت افزایش می‌یابد. همچنین مشاهده می‌شود که بودجه اقتصادی دولت در بخش کشاورزی، تأثیری بر کاهش یا افزایش میزان مهاجرت ندارد، در نتیجه بایستی تحلیل سیاستی مناسب در زمینه‌ی بهبود کارایی سرمایه‌گذاری‌های دولت در مناطق روستایی صورت پذیرد. در ادامه به برخی از مطالعات خارجی در رابطه با عوامل مؤثر بر مهاجرت اشاره شده است. خان و همکاران

(۲۰۱۱)، به بررسی دلایل اقتصادی و اجتماعی مهاجرت روستا-شهری در هند پرداخته و دریافته‌اند زنان عمدتاً تحت تأثیر عوامل اجتماعی و مردان تحت تأثیر عوامل اقتصادی مهاجرت می‌کنند. اسحق و راغب (۲۰۱۳)، در پژوهش خود با عنوان مهاجرت روستاییان به مناطق شهری و توسعه جامعه روستایی پانگو واقع در منطقه غرب غنا به این نتیجه دست یافتند که فقدان فرصت‌های اقتصادی و امکانات اجتماعی ناکافی، از علل مهاجرت روستا به شهر در پانگو می‌باشد. نتایج مطالعات هانتز و همکاران (۲۰۰۳) نشان می‌دهد نابرابری و تضاد در توزیع امکانات اجتماعی و اقتصادی به‌عنوان اصلی‌ترین عاملی است که مهاجران آن را دلیل جا به جایی مکانی خود بیان کرده‌اند. همچنین نتایج حاصل از بررسی عوامل مؤثر بر مهاجرت از روستا به شهر داتا (۲۰۰۴) نشان می‌دهد فقدان خدمات عمومی، بیکاری و نبود درآمد از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در امر مهاجرت هستند. طبق نتایج مطالعات استارک و همکارانشان (۱۹۸۵) در نیال بین محرومیت و مهاجرت رابطه مستقیم وجود دارد و اشخاصی که احساس محرومیت بیشتری دارند، نسبت به همتهای خود تمایل بیشتری به مهاجرت دارند. لیو درسال (۱۹۷۵) در مطالعه‌ی خود در خصوص بررسی اثرپذیری میزان خالص از شاخص‌های کیفیت زندگی با استفاده از نرخ خالص مهاجرت میان سال‌های ۱۹۶۰ تا ۱۹۷۰ تأثیر مثبت و معنی‌دار شاخص‌های کیفیت زندگی بر مهاجرت را نشان داده است. در مطالعه‌ی وی اغلب متغیرهای مورد استفاده متغیرهای اقتصادی هم چون درآمد سرانه تعدیل شده براساس سایر هزینه‌ها است. میریام و همکاران، (۲۰۱۴)، از علل عمده مهاجرت روستا به شهر در نیجریه را عدم دارا بودن امکانات اجتماعی مانند برق، لوله کشی آب، عدم امکانات ارتباطی، عدم شبکه جاده‌ای خوب و فراهم نمودن صنعت و کشاورزی دانستند. اوما و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهش خود تحت عنوان مدیریت مهاجرت روستا به شهر و فرار مغزها برای بازیابی اقتصاد پایدار در نیجریه، عنوان نمودند به دلیل این که مناطق روستایی در نیجریه عاری از ملزومات زندگی مانند لوله آب، مراکز بهداشتی درمانی مجهز، برق، صنایع و غیره می‌باشد، ساکنان به دنبال آرامش در مناطق شهری به مهاجرت روی می‌آورند. کاناوال و همکاران (۲۰۱۵)، به بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر مهاجرت از روستا به شهر در پاکستان پرداختند. نتایج مطالعه نشان داد که ارتباط معناداری بین اشتغال، زمین‌داری کشاورزی، کسب و کار و تصمیم مهاجرت وجود دارد. عمران و همکاران (۲۰۱۳)، با انجام یک مطالعه در شهرستان سرگودها در کشور پاکستان به بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی مهاجرت روستاییان به شهر پرداختند. تجزیه و تحلیل توصیفی نشان می‌دهد که آموزش نامناسب، بهداشت و امکانات تفریحی نامناسب، زیرساخت‌های ضعیف و فرصت‌های اقتصادی ناکافی، عوامل اصلی ایجاد انگیزه برای مهاجرت یک فرد و خانواده از مناطق روستایی به مناطق شهری است. ملسه و ناچیموتا (۲۰۱۷) در مطالعه‌ای به بررسی عوامل و پیامدهای مهاجرت روستا-شهری در اتیوپی بیان داشتند که بهره‌وری پایین کشاورزی، تخریب محیط، خدمات اجتماعی ناکافی، کمبود زمین و فشار جمعیتی در مناطق روستایی عوامل اصلی مهاجرت می‌باشند. عواملی مانند آموزش، امنیت، شغل مناسب‌تر، خدمات بهداشتی، فرصت پیشرفت و دیگر امکانات شهری، روستاییان را به سوی شهرها جذب می‌نمایند. نتایج مطالعه عمرداتجو و همکاران در سال ۲۰۱۵ نشان داد که اکثریت مردان مهاجر (۷۸/۳ درصد) بالاتر از ۱۸ سال و باسواد می‌باشند و اغلب آن‌ها به علت کمبود امکانات و عدم اشتغال در جامعه خود، به پایتخت شهر دولت تابارا (جالینگو) مهاجرت می‌نمایند. لور و همکاران (۲۰۰۸) در مطالعه‌ی خود به بررسی نحوه‌ی اثرگذاری عوامل غیراقتصادی و دو گروه متغیر جغرافیایی و جمعیت‌شناسی کیفیت زندگی بر الگوی مهاجرت در دوره‌ی اخیر کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی پرداخته‌اند. مطالعه‌ی آن‌ها برای ۱۶ کشور عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی میان سال‌های ۱۹۹۱ تا ۲۰۰۰ انجام شده است. نتایج الگوی آن‌ها نشان دهنده‌ی عدم تأثیر شاخص‌های کیفیت زندگی بر مهاجرت و تأثیر معنی‌دار متغیرهایی از جمله درآمد، جمعیت و عوامل جغرافیایی بر مهاجرت بوده است (لور و همکاران، ۲۰۰۸ به نقل از فرجادی، ۱۳۸۲). خان و همکاران (۲۰۱۱)، به بررسی دلایل اقتصادی و اجتماعی مهاجرت روستا-شهری در هند پرداخته و دریافته‌اند زنان عمدتاً تحت تأثیر عوامل اجتماعی و مردان تحت تأثیر عوامل اقتصادی مهاجرت می‌کنند. سابقه مطالعات نشان می‌دهد که در سال‌های اخیر روند مهاجرت روستا-شهر در برخی از نقاط یا حتی کل کشور افزایش یافته است. بررسی‌ها نشان می‌دهند که در سالیان اخیر مهاجرت روستا - شهری بخش مرکزی شهرستان بویراحمد افزایش یافته است. عوامل اقتصادی و اجتماعی مؤثر بر مهاجرت دارای مؤلفه‌های متعدد بسیاری می‌باشد. لذا مدل زیر به عنوان چارچوب مفهومی پژوهش با در نظر گرفتن عوامل اقتصادی و اجتماعی مؤثر بر مهاجرت جامعه مورد مطالعه و با استفاده از دانش و تجربیات و پژوهش‌های صورت گرفته توسط محققین و استنباطی که بتواند با مسئله تحقیق سازگاری داشته باشد مطرح شده است.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

این پژوهش از نظر نوع کاربردی و روش تحقیق آن توصیفی-تحلیلی و پیمایشی است. برای گردآوری اطلاعات از منابع مختلفی مانند آمارنامه‌ها، نقشه‌ها، منابع کتابخانه‌ای استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش شامل سرپرستان خانوارهای مهاجر روستاهای بالای ۲۰ خانوار بخش مرکزی شهرستان بویراحمد است (جدول ۶) که شامل پنج دهستان دشت‌روم، سپیدار، سررود شمالی، سررود جنوبی، کاکان می‌باشد، با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی و جدول مورگان، حجم نمونه مناسب برای پژوهش ۱۶۵ نفر جهت مصاحبه معین شد. گردآوری اطلاعات از طریق پرسشنامه حاوی گویه‌ها و پرسش‌های باز و بسته طیف لیکرت بوده و بر مبنای علمی و نظری استوار است. روایی صوری پرسشنامه توسط صاحب‌نظران و محققان مرتبط با موضوع بررسی گردید و پایایی آن از طریق محاسبه آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS محاسبه گردید. با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی، پرسش‌نامه‌ها تکمیل شد. مؤلفه‌های پژوهش در جدول (۵) آمده است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری مختلفی شامل تحلیل توصیفی (میانگین، انحراف معیار و غیره) و استنباطی (آزمون تی، من ویتنی و غیره) استفاده شد.

جدول ۵. ابعاد و شاخص‌های مورد مطالعه

دیدگاه	خانوار
اقتصادی	کمبود شغل در روستا، درآمد پایین در روستا، کسب درآمد بیشتر در شهر، کم بازده بودن اراضی کشاورزی روستا، نابرابری امکانات شهر و روستا، نبود فرصت سرمایه‌گذاری و کارآفرینی و اشتغالزایی در روستا، کمبود بازار مناسب برای فروش محصولات کشاورزی در روستا، نبود صنایع تبدیلی و تکمیلی محصولات کشاورزی و دامی در روستا، امکان دستیابی به شغل مناسب تر در شهر، نبود مشاغل خانگی در روستا، عدم تضمین و ثبات درآمد در روستاها، وجود شغل‌های متفاوت در شهر، کمبود ارزاق عمومی در روستا، کاهش منابع مالی و عدم توجه به بخش کشاورزی، نوسان قیمت محصولات کشاورزی، کمبود خدمات کشاورزی در روستا، مکانیزه شدن فعالیت‌های کشاورزی و ایجاد محدودیت‌های شغلی در بخش کشاورزی، کمبود مصالح مرغوب در روستا، کمبود زمین کشاورزی یا مسکونی در روستا، دسترسی آسان به منابع بانکی در شهر، انتقال محل کار یکی از اعضای خانوار، نبود امکانات مناسب جابجایی، دسترسی آسان به صنعت در شهر
اجتماعی	دسترسی آسان‌تر به ادارات و نهادهای دولتی، کم توجهی مسئولان به مشکلات روستا، نبود برخی ادارات دولتی در روستا، فراهم بودن شرایط پیشرفت در شهر یاسوج، وجود روابط ناعادلانه و تبعیض آمیز در روستا، رشد سریع جمعیت و عدم تناسب آن با فرصت‌های شغلی در روستا، دسترسی به تسهیلات بهداشتی مناسب در شهر، نبود بستر مناسب جهت رشد خلاقیت‌های فردی در روستا، ادامه تحصیل شما یا یکی از اعضای خانواده در دانشگاه، نبود مدرسه راهنمایی و دبیرستان در روستا، حضور بستگان و نزدیکان در شهر یاسوج، فراوانی منابع علمی و فرهنگی نظیر نشریات و کتاب در شهر یاسوج، بودن امکانات تفریحی و گذراندن اوقات فراغت، ارتباط با افراد و گروه‌های ذی نفوذ، نبود آزادی مشروع در روستا (انتخاب همسر)، مشکلات ازدواج جوانان (مثل بی‌پولی-اعتیاد)، انواع بیمه مشاهده ظاهر لوکس و پر زرق و برق شهر، درگیری محلی در روستا، ازدواج با همسر مورد نظر، دفن اموات فامیل در شهر یاسوج، خدمت سربازی
زیرساختی	کمبود خدمات درمانی، کمبود آب کشاورزی، کمبود داروخانه، کمبود آب آشامیدنی سالم، تغییرات اقلیمی و خشکسالی‌های اخیر، کمبود دسترسی به خدمات ارتباطی، نبود دسترسی به خدمات بهداشتی مناسب، آسفالت نبودن معابر روستا، نبود صنایع کافی برای دامپروری در روستا، نبود سامانه جمع‌آوری زباله در روستا، نداشتن زمین کشاورزی یا مسکونی در روستا، نداشتن طرح هادی یا اجرا نکردن آن، نبود جدول‌گذاری معابر روستا، کمبود گاز شهری، کمبود گاز مایع (سیلندر کپسول)، کمبود برق، کمبود نفت سفید

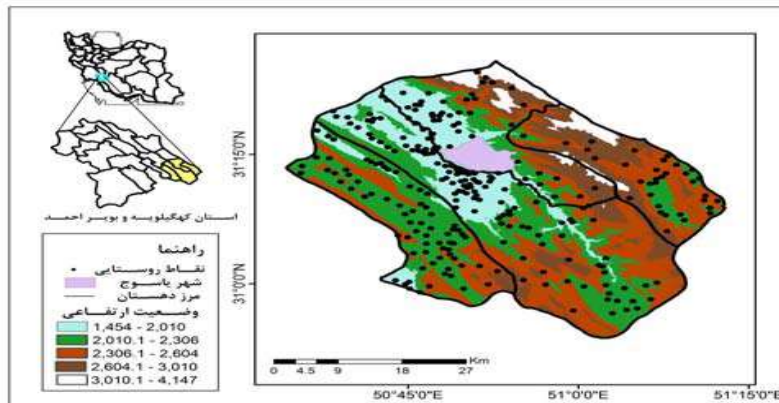

قلمرو جغرافیایی پژوهش

استان کهگیلویه و بویراحمد در جنوب غربی ایران و در شمال غربی استان فارس و جنوب استان چهارمحال و بختیاری و در امتداد رشته‌کوه‌های زاگرس قرار گرفته و دارای شهرستان‌های دنا، بویراحمد (واقع در بخش سردسیر) کهگیلویه، گچساران، باشت، لنده، بهمی، چرام (واقع در بخش گرمسیر) می‌باشد (شایان و پارسائی، ۱۳۸۶). شهرستان بویراحمد، دارای ۵۹۱ روستای دارای سکنه و جمعیتی بالغ بر ۱۴۲/۲۹۸ نفر می‌باشد (Statistical Center of Iran, 2016). بخش مرکزی این شهرستان، با مرکزیت شهر یاسوج، در جنوب غربی ایران واقع شده است. مساحت این بخش، بیش از ۲۰۳۸ کیلومتر مربع بوده که ۱۴/۱۳ درصد از مساحت کل استان کهگیلویه و بویراحمد را تشکیل می‌دهد (غفاری و همکاران، ۱۳۹۳) و شامل پنج دهستان سررود شمالی، سررود جنوبی، دشتروم، سپیدار، و کاکان با ۲۳۰ آبادی دارای سکنه می‌باشد و ۷۱ آبادی خالی از سکنه می‌باشد (Statistical Center of Iran, 2016).

جدول ۶. جمعیت، تعداد خانوار و نمونه مورد مطالعه در بخش مرکزی شهرستان بویراحمد

نام دهستان	خانوار	نمونه	زن	مرد	جمعیت
دشتروم	۳۰۸۲	۱۸	۵۳۵۶	۵۴۹۷	۱۰۸۵۳
سپیدار	۲۱۱۰	۱۳	۳۸۱۷	۳۹۸۶	۷۸۰۳
سررود شمالی	۸۵۷۱	۴۸	۱۶۳۳۷	۱۷۸۰۳	۳۴۱۴۰
سررود جنوبی	۱۴۱۹۷	۸۲	۲۶۴۱۴	۲۷۳۱۲	۵۳۷۲۶
کاکان	۵۰۲	۴	۸۶۶	۸۴۲	۱۷۰۸
کل	۲۸۴۶۲	۱۶۵	۵۲۷۹۰	۵۵۴۴۰	۱۰۸۲۳۰

شکل ۲. موقعیت جغرافیایی محدوده مورد مطالعه (Source: Karimi & Ahmadvand, 2014)

یافته‌ها و بحث

بر اساس نتایج توصیفی میانگین سن پاسخگویان ۴۱/۸۴ سال (با انحراف معیار ۸/۵۰۵) است. ۱۲/۱ درصد افراد مجرد و ۸۷/۹ درصد افراد متأهل بوده‌اند. جدول زیر دیگر ویژگی‌های فردی و اجتماعی پاسخگویان را نشان می‌دهد.

جدول ۷. ویژگی‌های فردی و اجتماعی پاسخگویان

متغیر	سطوح تغییر	فراوانی	درصد	متغیر	میانگین	انحراف معیار
زیر دیپلم	۲۵	۱۵/۲	میزان درآمد ماهیانه (ریال)	۱۸۳۷۵۷۵۷	۲۱۰۴۵۲۷۶	
دیپلم	۳۰	۱۸/۲	میزان زمین زراعی	۱/۲۴	۱/۸۷۱	
فوق دیپلم	۲۳	۱۳/۹	تعداد افراد خانوار	۴/۴	۱/۲۹۳	
لیسانس	۶۴	۳۸/۸				
فوق لیسانس	۲۳	۱۳/۹				

جدول (۸) نشان‌دهنده عوامل اجتماعی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج است. این عوامل در چهار دسته رفاهی، ارتباطی، معضل اجتماعی و آزادی اجتماعی تقسیم شدند. بر اساس یافته‌ها در دسته رفاهی، مهم‌ترین عوامل مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج به ترتیب شامل دسترسی به تسهیلات بهداشتی مناسب در شهر (با میانگین ۲/۲۰ و انحراف معیار ۰/۷۰۹)، مشاهده ظاهر لوکس و

پر زرق و برق شهر (با میانگین ۱/۹۱ و انحراف معیار ۰/۷۸۷)، بودن امکانات تفریحی و گذراندن اوقات فراغت (با میانگین ۲/۱۳ و انحراف معیار ۰/۷۶۱)، فراوانی منابع علمی و فرهنگی نظیر نشریات و کتاب در شهر یاسوج (با میانگین ۲/۱۹ و انحراف معیار ۰/۷۷۲)، فراهم بودن شرایط پیشرفت در شهر یاسوج (با میانگین ۲/۳۷ و انحراف معیار ۰/۶۸۳)، نبود مدرسه راهنمایی و دبیرستان در روستا (با میانگین ۲/۱۵ و انحراف معیار ۰/۷۰۴)، نبود برخی ادارات دولتی در روستا (با میانگین ۲/۶۴ و انحراف معیار ۰/۶۵۴)، کم توجهی مسئولان به مشکلات روستا (با میانگین ۲/۶۳ و انحراف معیار ۰/۵۹۷)، وجود روابط ناعادلانه و تبعیض آمیز در روستا (با میانگین ۲/۴۷ و انحراف معیار ۰/۷۲)، درگیری‌های محلی در روستا (با میانگین ۱/۹ و انحراف معیار ۲/۲۵)، نبود بستر مناسب جهت رشد خلاقیت‌های فردی در روستا (با میانگین ۲/۲۵ و انحراف معیار ۰/۷۲۸)، رشد سریع جمعیت و عدم تناسب آن با فرصت‌های شغلی در روستا (با میانگین ۲/۳ و انحراف معیار ۰/۶۸۵) می‌باشد. بنابراین در دسته رفاهی بین عوامل اجتماعی مهاجرت روستاییان به شهر یاسوج، عوامل دسترسی به تسهیلات بهداشتی مناسب در شهر (با میانگین ۲/۲۰ و انحراف معیار ۰/۷۰۹) در رتبه اول و رشد سریع جمعیت و عدم تناسب آن با فرصت‌های شغلی در روستا (با میانگین ۲/۳ و انحراف معیار ۰/۶۸۵) در رتبه آخر عوامل رفاهی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج قرار دارد. بر اساس یافته‌ها در دسته ارتباطی، مهم‌ترین عوامل مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج به ترتیب شامل تأمین اجتماعی (بیمه و بازنشستگی) (با میانگین ۱/۸۳ و انحراف معیار ۰/۷۳۸)، حضور بستگان و نزدیکان در شهر یاسوج (با میانگین ۲/۰۵ و انحراف معیار ۰/۶۹۷)، دفن اموات فامیل در شهر یاسوج (با میانگین ۱/۴۵ و انحراف معیار ۰/۶۸۵)، ادامه تحصیل شما یا یکی از اعضای خانواده در دانشگاه (با میانگین ۲/۱۵ و انحراف معیار ۰/۷۰۴)، خدمت سربازی (با میانگین ۱/۵۴ و انحراف معیار ۰/۷۵۳) می‌باشد. از این رو در میان عوامل ارتباطی مؤثر در مهاجرت روستاییان به شهر یاسوج، عامل تأمین اجتماعی (بیمه و بازنشستگی) (با میانگین ۱/۸۳ و انحراف معیار ۰/۷۳۸) دارای بیشترین تأثیر بر مهاجرت روستاییان است و عامل خدمت سربازی (با میانگین ۱/۵۴ و انحراف معیار ۰/۷۵۳) در رتبه آخر عوامل ارتباطی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج قرار دارد. عامل مشکلات ازدواج جوانان (با میانگین ۲/۰۰ و انحراف معیار ۰/۷۸۹) در دسته معضل اجتماعی قرار دارد. عوامل نبود آزادی مشروع در روستا (انتخاب همسر) (با میانگین ۱/۷۲ و انحراف معیار ۰/۶۷۷) و ازدواج با همسر مورد نظر (با میانگین ۱/۷۷ و انحراف معیار ۰/۷۷۸) در دسته آزادی اجتماعی قرار دارد.

جدول ۸. عوامل اجتماعی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	گویه	
۷	-۰/۳۲۲	۰/۷۰۹	۲/۲۰	دسترسی به تسهیلات بهداشتی مناسب در شهر	رفاهی
۱۸	-۰/۴۱۲	۰/۷۸۷	۱/۹۱	مشاهده ظاهر لوکس و پر زرق و برق شهر	
۱۳	-۰/۳۵۷	۰/۷۶۱	۲/۱۳	بودن امکانات تفریحی و گذراندن اوقات فراغت	
۱۲	-۰/۳۵۲	۰/۷۷۲	۲/۱۹	فراوانی منابع علمی و فرهنگی نظیر نشریات و کتاب در شهر یاسوج	
۴	-۰/۲۸۸	۰/۶۸۳	۲/۳۷	فراهم بودن شرایط پیشرفت در شهر یاسوج	
۹/۵	-۰/۳۲۷	۰/۷۰۴	۲/۱۵	نبود مدرسه راهنمایی و دبیرستان در روستا	
۳	-۰/۲۴۷	۰/۶۵۴	۲/۶۴	نبود برخی ادارات دولتی در روستا	
۲	-۰/۲۲۶	۰/۵۹۷	۲/۶۳	کم توجهی مسئولان به مشکلات روستا	
۵	-۰/۲۹۱	۰/۷۲۰	۲/۴۷	وجود روابط ناعادلانه و تبعیض آمیز در روستا	
۱۹	-۰/۴۲۴	۰/۸۰۶	۱/۹۰	درگیری‌های محلی در روستا	
۸	-۰/۳۲۳	۰/۷۲۸	۲/۲۵	نبود بستر مناسب جهت رشد خلاقیت‌های فردی در روستا	ارتباطی
۶	-۰/۲۹۷	۰/۶۸۵	۲/۳۰	رشد سریع جمعیت و عدم تناسب آن با فرصت‌های شغلی در روستا	
۱۷	-۰/۴۰۳	۰/۷۳۸	۱/۸۳	تأمین اجتماعی (بیمه و بازنشستگی)	
۱۱	-۰/۳۴۰	۰/۶۹۷	۲/۰۵	حضور بستگان و نزدیکان در شهر یاسوج	
۲۱	-۰/۴۷۲	۰/۶۸۵	۱/۴۵	دفن اموات فامیل در شهر یاسوج	
۹/۵	-۰/۳۲۷	۰/۷۰۴	۲/۱۵	ادامه تحصیل شما یا یکی از اعضای خانواده در دانشگاه	
۱۴	-۰/۳۵۹	۰/۶۸۳	۱/۹۰	ارتباط با افراد و گروه‌های ذی‌نفوذ	
۲۲	-۰/۴۸۸	۰/۷۵۳	۱/۵۴	خدمت سربازی	
۱۶	-۰/۳۹۴	۰/۷۸۹	۲/۰۰	مشکلات ازدواج جوانان (مثل بی پولی - اعتیاد)	
۱۵	-۰/۳۹۳	۰/۶۷۷	۱/۷۲	نبود آزادی مشروع در روستا (انتخاب همسر)	
۲۰	-۰/۴۳۹	۰/۷۷۸	۱/۷۷	ازدواج با همسر مورد نظر	آزادی اجتماعی

بنابراین در بین عوامل اجتماعی مهاجرت روستاییان به شهر یاسوج، دسترسی آسان‌تر به ادارات و نهادهای دولتی (با میانگین ۲/۷۱ و انحراف معیار ۰/۵۱۸) دارای رتبه اول و خدمت سربازی (با میانگین ۱/۵۴ و انحراف معیار ۰/۷۵۳) دارای رتبه آخر بوده است، که با نتایج تحقیق بذرافشان و بهیمی (۱۳۸۹) مطابقت دارد و بیانگر این است که رفاه اجتماعی، دسترسی به خدمات مطلوب اجتماعی، بهبود وضعیت سواد، سطح علمی و آگاهی از اولویت‌های مهم و مؤثر جامعه مورد مطالعه می‌باشد، همچنین نشان می‌دهد که جامعه مورد نظر دچار کمبودهای اجتماعی مانند نداشتن یکسری خدمات اجتماعی، رفاه اجتماعی و عدم توجه مسئولین به مقوله توسعه اجتماعی در روستاها، نداشتن اعتماد اجتماعی، نگاه تبعیض آمیز بین روستاییان و شهرنشینان و احساس حقارت از روستایی بودن و همچنین دسترسی به عدالت اجتماعی که منجر به مهاجرت روستاییان به شهر یاسوج گردید، از طرفی با توجه رشد بالای جمعیت و مهاجرت شدید روستاییان به شهر یاسوج باعث بوجود آمدن ناهنجاری‌های اجتماعی در شهر و همچنین فشار بر منابع زیرساختی شهر یاسوج و کمبود امکانات اولیه برای مهاجرین در شهر گردیده است. لازم به ذکر است معضلات اجتماعی شدیدی دچار شهر یاسوج شده که باعث سردرگمی مسئولین دولتی در شهر یاسوج شده است و می‌طلبد دولت یک نگاه ویژه‌ای به توسعه اجتماعی روستاهای بخش مرکزی بویراحمد داشته باشد. جدول (۹) عوامل زیرساختی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج را با استفاده از ضریب تغییرات نشان می‌دهد.

جدول ۹. عوامل زیرساختی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	گویه	
۱	۰/۲۶۲	۰/۶۳۳	۲/۴۱	کمبود خدمات درمانی	
۲	۰/۲۶۹	۰/۶۹۸	۲/۵۹	کمبود آب کشاورزی	
۳	۰/۲۷۹	۰/۶۸۵	۲/۴۵	کمبود داروخانه	
۴	۰/۲۹۲	۰/۶۸۸	۲/۳۵	کمبود آب آشامیدنی سالم	
۵	۰/۳۰۵	۰/۷۳۷	۲/۳۸	تغییرات اقلیمی و خشکسالی‌های اخیر	
۶	۰/۳۰۶	۰/۶۷۱	۲/۱۹	کمبود دسترسی به خدمات ارتباطی مانند تلفن - اینترنت - موبایل	
۷	۰/۳۰۹	۰/۷۰۲	۲/۲۷	نبود دسترسی به خدمات بهداشتی مناسب	زیرساختی
۸	۰/۳۳۳	۰/۷۷۳	۲/۳۲	آسفالت نبودن معابر روستا	- اقلیمی
۹	۰/۳۳۷	۰/۷۲۳	۲/۱۴	نبود صنایع کافی برای دامپروری در روستا	
۱۰	۰/۳۴۵	۰/۷۶۳	۲/۲۱	نبود سامانه جمع‌آوری زباله در روستا	
۱۱	۰/۳۴۹	۰/۷۵۱	۲/۱۵	نداشتن زمین کشاورزی یا مسکونی در روستا	
۱۲	۰/۳۵۲	۰/۷۷۵	۲/۲۰	نداشتن طرح هادی یا اجرا نکردن آن	
۱۳	۰/۳۵۸	۰/۷۷۰	۲/۱۵	نبود جدول‌گذاری معابر روستا	
۱۷	۰/۴۵۰	۰/۷۵۷	۱/۶۸	کمبود نفت سفید	
۱۴	۰/۴۱۰	۰/۷۱۵	۱/۷۴	کمبود گاز شهری	
۱۵/۵	۰/۴۱۶	۰/۷۴۱	۱/۷۸	کمبود برق	خدماتی
۱۵/۵	۰/۴۱۶	۰/۷۴۱	۱/۷۸	کمبود گاز مایع (سیلندر کپسول)	

بر اساس یافته‌ها، عوامل زیرساختی - اقلیمی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج به ترتیب شامل عواملی مانند کمبود خدمات درمانی (با میانگین ۲/۴۱ و انحراف معیار ۰/۶۸۵)، کمبود آب کشاورزی (با میانگین ۲/۵۹ و انحراف معیار ۰/۶۹۸)، کمبود داروخانه (با میانگین ۲/۴۵ و انحراف معیار ۰/۶۸۵)، کمبود آب آشامیدنی سالم (با میانگین ۲/۳۵ و انحراف معیار ۰/۶۸۸)، تغییرات اقلیمی و خشکسالی‌های اخیر (با میانگین ۲/۳۸ و انحراف معیار ۰/۷۳۷)، کمبود دسترسی به خدمات ارتباطی مانند تلفن - اینترنت - موبایل (با میانگین ۲/۱۹ و انحراف معیار ۰/۶۷۱)، نبود دسترسی به خدمات بهداشتی مناسب (با میانگین ۲/۲۷ و انحراف معیار ۰/۷۰۲)، آسفالت نبودن معابر روستا (با میانگین ۲/۳۲ و انحراف معیار ۰/۷۷۳)، نبود صنایع کافی برای دامپروری در روستا (با میانگین ۲/۱۴ و انحراف معیار ۰/۷۲۳)، نبود سامانه جمع‌آوری زباله (با میانگین ۲/۲۱ و انحراف معیار ۰/۷۶۳)، نداشتن زمین کشاورزی یا مسکونی در روستا (با میانگین ۲/۱۵ و انحراف معیار ۰/۷۵۱)، نداشتن طرح هادی یا اجرا نکردن آن (با میانگین ۲/۲۰ و انحراف معیار ۰/۷۷۵)، نبود جدول‌گذاری معابر روستا (با میانگین ۲/۱۵ و انحراف معیار ۰/۷۷۰)، و کمبود نفت سفید (با میانگین ۱/۶۸ و انحراف معیار ۰/۷۵۷) می‌باشد، عوامل خدماتی مؤثر بر مهاجرت ساکنان شامل عوامل کمبود گاز شهری (با میانگین ۱/۷۴ و انحراف معیار ۰/۷۱۵)، کمبود گاز مایع (سیلندر کپسول)، (با میانگین ۱/۷۸ و انحراف معیار ۰/۷۴۱)، کمبود برق (با میانگین ۱/۷۸ و انحراف معیار ۰/۷۴۱) می‌باشد. بنابراین در بین عوامل زیرساختی کمبود خدمات درمانی در رتبه اول و کمبود نفت سفید (با میانگین ۱/۶۸ و

انحراف معیار ۰/۷۵۷)، در رتبه آخر مهاجرت روستاییان به شهر یاسوج بوده است، که با نتایج میریام و همکاران (۲۰۱۴) مطابقت دارد و نشان می‌دهد که دولت در بحث خدمات درمانی آن طوری که شاید و باید به روستاها توجه نکرده و همچنین خشکسالی اخیر که باعث کمبود آب کشاورزی و شرب گردیده تأثیر بسزایی در مهاجرت به شهر یاسوج داشته است و از آنجایی که کمبود نفت سفید در اولویت آخر قرار دارد، نشان می‌دهد که دولت در بحث گاز رسانی به روستاها نسبتاً موفق بوده است.

جدول (۱۰) با استفاده از ضریب تغییرات به اولویت‌بندی عوامل اقتصادی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج پرداخته است. این عوامل به چهار دسته وضعیت کسب و کار، تاب‌آوری اقتصادی، درآمدی و الگوی معیشت قابل دسته‌بندی می‌باشند. بر اساس یافته‌ها، در دسته وضعیت کسب و کار عواملی چون کمبود شغل در روستا (با میانگین ۲/۷۵ و انحراف معیار ۰/۴۹۹)، درآمد پایین در روستا (با میانگین ۲/۷۲ و انحراف معیار ۰/۵۶۱)، نبود فرصت سرمایه‌گذاری و کارآفرینی و اشتغال‌زایی در روستا (با میانگین ۲/۵۲ و انحراف معیار ۰/۶۱۱)، درآمد پایین در روستا (با میانگین ۲/۵۲ و انحراف معیار ۰/۶۱۱)، کمبود بازار مناسب برای فروش محصولات کشاورزی در روستا (با میانگین ۲/۳ و انحراف معیار ۰/۶۴۶)، نبود صنایع تبدیلی و تکمیلی محصولات کشاورزی و دامی در روستا (با میانگین ۲/۳۳ و انحراف معیار ۰/۶۹۳)، نبود مشاغل خانگی در روستا (با میانگین ۲/۳۳ و انحراف معیار ۰/۶۹۳)، کمبود ارزاق عمومی در روستا (با میانگین ۲/۱۳ و انحراف معیار ۰/۶۴۴)، کاهش منابع مالی و عدم توجه به بخش کشاورزی (با میانگین ۲/۳۳ و انحراف معیار ۰/۷۲۷)، نوسان قیمت محصولات کشاورزی (با میانگین ۲/۲۱ و انحراف معیار ۰/۶۹۷)، کمبود خدمات (ترویج و مشاوره)، کشاورزی در روستا (با میانگین ۲/۱۵ و انحراف معیار ۰/۶۸۸)، کمبود مصالح مرغوب در روستا (با میانگین ۲/۱۵ و انحراف معیار ۰/۷۰۳)، دسترسی آسان به منابع بانکی در شهر (با میانگین ۲/۲۵ و انحراف معیار ۰/۷۷۷)، نبود امکانات مناسب جابجایی مثل موتورسیکلت و ماشین سواری (با میانگین ۲/۰۱ و انحراف معیار ۰/۷۱۸)، دسترسی آسان به صنعت در شهر (با میانگین ۲/۱۶ و انحراف معیار ۰/۷۸) به ترتیب از عوامل اقتصادی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج می‌باشند. در دسته تاب‌آوری اقتصادی عواملی چون کم‌بازده بودن اراضی کشاورزی روستا (با میانگین ۲/۶۲ و انحراف معیار ۰/۵۸۸)، نابرابری امکانات شهر و روستا (با میانگین ۲/۶۷ و انحراف معیار ۰/۶۲۸)، وجود شغل‌های متفاوت در شهر (با میانگین ۲/۴۱ و انحراف معیار ۰/۷۳۲) و کمبود زمین کشاورزی یا مسکونی در روستا (با میانگین ۲/۲ و انحراف معیار ۰/۷۴۲) به ترتیب دارای بیشترین تأثیر بر مهاجرت ساکنان می‌باشند. در دسته درآمدی نیز عوامل کسب درآمد بیشتر در شهر (با میانگین ۲/۲ و انحراف معیار ۰/۷۴۲) و امکان دستیابی به شغل مناسب‌تر در شهر (با میانگین ۲/۲ و انحراف معیار ۰/۷۴۲) به ترتیب دارای بیشترین تأثیر در مهاجرت ساکنان می‌باشند. مکانیزه شدن فعالیت‌های کشاورزی و ایجاد محدودیت‌های شغلی در بخش کشاورزی (با میانگین ۲/۰۷ و انحراف معیار ۰/۶۶۸) و انتقال محل کار یکی از اعضای خانوار (با میانگین ۲/۰۳ و انحراف معیار ۰/۷۱۹) از دیگر عوامل اقتصادی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج می‌باشد.

بنابراین در میان عوامل اقتصادی مؤثر بر مهاجرت ساکنان، کمبود شغل در روستا (با میانگین ۲/۷۵ و انحراف معیار ۰/۴۹۹) دارای اولین رتبه و دسترسی آسان به صنعت در شهر (با میانگین ۲/۱۶ و انحراف معیار ۰/۷۸) دارای آخرین رتبه مهاجرت روستاییان به شهر یاسوج بوده است و نشان دهنده مشکلات اشتغال و درآمد پایین در جامعه مورد مطالعه و همچنین عدم توجه جدی دولت به مباحث اشتغال و درآمد پایدار در روستاها می‌باشد. این نتیجه با نتایج کاناوال و همکاران (۲۰۱۵) مطابقت دارد و نشان دهنده این است که در روستاهای مبدأ مهاجرینی که به شهر یاسوج مهاجرت نموده‌اند؛ اشتغال پایدار و درآمد پایدار وجود ندارد. همچنین با نتایج پژوهش کیانی و همکاران (۱۳۹۵) که بر اساس نتایج آن بیکاری و کمبود شغل در روستا در رتبه اول عوامل مؤثر بر مهاجرت است، همخوانی دارد. همچنین کشاورزی به صورت معیشتی و عدم آگاهی کشاورزان به علم روز در جهت دستیابی به حداکثر تولید، وجود دلالان، عدم وجود شبکه تعاون روستایی جهت خرید تضمینی محصولات کشاورزی و دامی، استفاده نکردن از ظرفیت‌های گردشگری و طبیعی روستاها، عدم معرفی صنایع دستی تولید شده توسط جامعه مورد مطالعه، باعث مهاجرت روستاییان به شهر یاسوج و روی آوردن مهاجرین به سمت مشاغل خدماتی و همچنین تعطیلی شغل‌های تولیدی گردیده است. با توجه به قرار گرفتن متغیر دسترسی آسان به صنعت در شهر در اولویت آخر عوامل اجتماعی مؤثر بر مهاجرت ساکنان، می‌توان ادعان نمود که شهر یاسوج صنعتی نمی‌باشد.

جدول ۱۰. عوامل اقتصادی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	گویه	
۱	۰/۱۸۱	۰/۴۹۹	۲/۷۵	کمبود شغل در روستا	
۲	۰/۲۰۶	۰/۵۶۱	۲/۷۲	درآمد پایین در روستا	
۶	۰/۲۴۲	۰/۶۱۱	۲/۵۲	نبود فرصت سرمایه‌گذاری و کارآفرینی و اشتغال‌زایی در روستا	
۷	۰/۲۸۰	۰/۶۴۶	۲/۳۰	کمبود بازار مناسب برای فروش محصولات کشاورزی در روستا	
۸	۰/۲۸۴	۰/۶۶۴	۲/۳۳	نبود صنایع تبدیلی و تکمیلی محصولات کشاورزی و دامی در روستا	
۱۰/۵	۰/۲۹۷	۰/۶۹۳	۲/۳۳	نبود مشاغل خانگی در روستا	
۱۰/۵	۰/۲۹۷	۰/۶۹۳	۲/۳۳	عدم تضمین و ثبات درآمد در روستاها	
۱۳	۰/۳۱۱	۰/۶۶۴	۲/۱۳	کمبود ارزاق عمومی در روستا	زیرساختی - اقلیمی
۱۴	۰/۳۱۲	۰/۷۲۷	۲/۳۳	کاهش منابع مالی و عدم توجه به بخش کشاورزی	
۱۵	۰/۳۱۵	۰/۶۹۷	۲/۲۱	نوسان قیمت محصولات کشاورزی	
۱۶	۰/۳۲۰	۰/۶۸۸	۲/۱۵	کمبود خدمات (ترویج و مشاوره) کشاورزی در روستا	
۱۸	۰/۳۲۶	۰/۷۰۳	۲/۱۵	کمبود مصالح مرغوب در روستا	
۲۰	۰/۳۳۲	۰/۷۷۰	۲/۲۵	دسترسی آسان به منابع بانکی در شهر	
۲۲	۰/۳۵۷	۰/۷۱۸	۲/۰۱	نبود امکانات مناسب جابجایی مثل موتورسیکلت و ماشین سواری	
۲۳	۰/۳۶۱	۰/۷۸۰	۲/۱۶	دسترسی آسان به صنعت در شهر	
۴	۰/۲۲۴	۰/۵۸۸	۲/۶۲	کم بازده بودن اراضی کشاورزی روستا	تاب‌آوری اقتصادی
۵	۰/۲۳۵	۰/۶۲۸	۲/۶۷	نابرابری امکانات شهر و روستا	
۱۲	۰/۳۰۳	۰/۷۳۲	۲/۴۱	وجود شغل‌های متفاوت در شهر	
۱۹	۰/۳۳۷	۰/۷۴۲	۲/۲۰	کمبود زمین کشاورزی یا مسکونی در روستا	
۳	۰/۲۱۵	۰/۵۷۰	۲/۶۵	کسب درآمد بیشتر در شهر	درآمدی
۹	۰/۲۸۶	۰/۷۰۲	۲/۴۵	امکان دستیابی به شغل مناسب‌تر در شهر	
۱۷	۰/۳۲۲	۰/۶۶۸	۲/۰۷	مکانیزه شدن فعالیت‌های کشاورزی و ایجاد محدودیت‌های شغلی در بخش کشاورزی	الگوی معیشت
۲۱	۰/۳۵۴	۰/۷۱۹	۲/۰۳	انتقال محل کار یکی از اعضای خانوار	

جدول (۱۱) عوامل اقتصادی - اجتماعی و زیرساختی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج را نشان می‌دهد. بر اساس نتایج، عوامل اجتماعی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج در چهار دسته رفاهی، ارتباطی، معضل اجتماعی و آزادی اجتماعی قرار دارند. بر اساس نتایج عوامل رفاهی (با میانگین ۲/۲۶ و انحراف معیار ۰/۳۵)، ارتباطی (با میانگین ۱/۸۲ و انحراف معیار ۰/۳۹)، آزادی اجتماعی (با میانگین ۱/۷۴ و انحراف معیار ۰/۵۴) و معضل اجتماعی (با میانگین ۲ و انحراف معیار ۰/۷۸) به ترتیب دارای بیشترین تأثیر بر مهاجرت به شهر یاسوج می‌باشند. بنابراین عامل رفاهی دارای بیشترین تأثیر بر مهاجرت ساکنان به شهر یاسوج و عامل آزادی اجتماعی دارای کم‌ترین تأثیر بر این مهم می‌باشد. عوامل اقتصادی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج نیز در چهار دسته وضعیت کسب و کار، تاب‌آوری اقتصادی، درآمدی و الگوی معیشت مورد بررسی قرار گرفتند. بر اساس نتایج وضعیت کسب و کار (با میانگین ۲/۲۷ و انحراف معیار ۰/۳۹۵)، تاب‌آوری اقتصادی (با میانگین ۲/۴۷ و انحراف معیار ۰/۴۳۴)، درآمدی (با میانگین ۲/۵ و انحراف معیار ۰/۵۱۸) و الگوی معیشت (با میانگین ۲/۰۵ و انحراف معیار ۰/۵۲۸) به ترتیب دارای بیشترین تأثیر بر مهاجرت روستاییان به شهر یاسوج می‌باشند. بنابراین عوامل وضعیت کسب و کار و تاب‌آوری اقتصادی رفاهی دارای بیشترین تأثیر و عامل الگوی معیشت دارای کم‌ترین تأثیر اقتصادی بر مهاجرت ساکنان به شهر یاسوج می‌باشد. عوامل زیرساختی مؤثر بر مهاجرت به شهر یاسوج نیز در دو دسته زیرساختی - اقلیمی و خدماتی قرار می‌گیرند. بر اساس نتایج در میان عوامل زیرساختی، عامل زیرساختی - اقلیمی (با میانگین ۲/۲۴ و انحراف معیار ۰/۳۹۸) دارای بیشترین تأثیر و عامل خدماتی (با میانگین ۱/۷۶ و انحراف معیار ۰/۶۰۴) دارای کم‌ترین تأثیر بر مهاجرت روستاییان به شهر یاسوج می‌باشند.

جدول ۱۱. عوامل اقتصادی - اجتماعی و زیرساختی تأثیر گذار به شهر یاسوج

گویه	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات	رتبه	جمعیت
اجتماعی	رفاهی	۲/۲۶	۰/۳۵	۰/۱۵	۱
	ارتباطی	۱/۸۲	۰/۳۹	۰/۲۱	۲
	معضل اجتماعی	۲	۰/۷۸	۰/۳۹	۴
	آزادی اجتماعی	۱/۷۴	۰/۵۴	۰/۳۱	۳
	وضعیت کسب و کار	۲/۲۷	۰/۳۹۵	۰/۱۷	۱/۵
اقتصادی	تاب‌آوری اقتصادی	۲/۴۷	۰/۴۳۴	۰/۱۷	۱/۵
	درآمدی	۲/۵	۰/۵۱۸	۰/۲۱	۳
	الگوی معیشت	۲/۰۵	۰/۵۲۸	۰/۲۶	۴
زیرساختی	زیرساختی - اقلیمی	۲/۲۴	۰/۳۹۸	۰/۱۸	۱
	خدماتی	۱/۷۶	۰/۶۰۴	۰/۳۴	۲

در جدول (۱۲) تحلیل عوامل مؤثر بر مهاجرت در دو گروه تحصیلی پاسخگویان آورده شده است. بر اساس نتایج بدست آمده در تمامی عوامل مورد بررسی بین دو گروه تحصیلی از افراد مورد مطالعه (دانشگاهی و غیر دانشگاهی) تفاوت معناداری وجود ندارد که دلیل آن بالا بودن سطح آگاهی کسب شده از طریق رسانه‌ها و فضای مجازی می‌باشد.

جدول ۱۲. تحلیل عوامل مؤثر بر مهاجرت در دو گروه تحصیلی از افراد مورد مطالعه

عوامل	غیر دانشگاهی (n=۱۰۹)		دانشگاهی (n=۵۶)		t	Sig
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
اجتماعی	۲/۱۲	۰/۲۷	۲/۰۹	۰/۲۴	۰/۶۵۲	۰/۵۱۵
اقتصادی	۲/۹۲	۰/۳۱	۲/۳۵	۰/۳۲	-۱/۲۱۱	۰/۲۲۸
زیرساختی	۲/۱۵	۰/۳۶	۲/۱۷	۰/۳۷	-۲/۲۷۳	۰/۷۸۵

جدول (۱۳) تحلیل عوامل مؤثر بر مهاجرت در دو گروه شغلی از پاسخگویان را نشان می‌دهد. بر اساس نتایج در عوامل (اقتصادی و اجتماعی) بین دو گروه شغلی از افراد مورد مطالعه (دولتی و خصوصی) تفاوت معناداری وجود ندارد و در گروه زیرساختی افرادی که در مشاغل دولتی مشغول فعالیت می‌باشند با افرادی که در بخش خصوصی فعالیت می‌نمایند تفاوت معناداری وجود دارد و نشان می‌دهد عوامل زیرساختی در مهاجرت افرادی که در بخش خصوصی فعالیت می‌نمایند از درجه اهمیت بالاتری برخوردار است.

جدول ۱۳. تحلیل عوامل مؤثر بر مهاجرت در دو گروه شغلی از افراد مورد مطالعه

عوامل	دولتی (n=۹۴)		خصوصی (n=۷۱)		t	Sig
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
اجتماعی	۲/۰۸	۰/۲۵	۲/۱۲	۰/۲۶	-۱/۷۸۶	۰/۴۳۳
اقتصادی	۲/۳۴	۰/۳۳	۲/۳۳	۰/۳۰	۰/۲۴۷	۰/۸۰۶
زیرساختی	۲/۱۰	۰/۳۵	۲/۲۴	۰/۳۷	-۲/۵۵	۰/۰۱۲

جدول (۱۴) به تحلیل عوامل مؤثر بر مهاجرت در دو گروه زن و مرد در منطقه مورد مطالعه پرداخته است. بر اساس نتایج بدست آمده از آزمون تی تست مستقل، در تمامی عوامل مورد بررسی بین دو گروه از افراد مورد مطالعه (زن و مرد) تفاوت معناداری وجود ندارد. چرا که در گذشته مردان عمدتاً به دنبال فرصت‌های شغلی و تحصیلی دست به مهاجرت می‌زدند، لیکن امروزه زنان نیز طالب این فرصت‌ها بوده و همانند مردان به مهاجرت روی آورده‌اند.

جدول ۱۴. تحلیل عوامل مؤثر بر مهاجرت در دو گروه شغلی از افراد مورد مطالعه

عوامل	زن (n=۳۲)		مرد (n=۱۳۳)		t	Sig
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
اجتماعی	۲/۰۲	۰/۲۵	۲/۱۲	۰/۲۵	۱/۸۹	۰/۵۹
اقتصادی	۲/۲۵	۰/۳۱	۲/۳۵	۰/۳۲	۱/۷۰	۰/۹۰
زیرساختی	۲/۱۱	۰/۳۷	۲/۱۷	۰/۳۶	۰/۷۹	۰/۴۲

جدول (۱۵) به تحلیل عوامل مؤثر بر مهاجرت در دو گروه مجرد و متأهل پرداخته است.

جدول ۱۵. تحلیل عوامل مؤثر بر مهاجرت از نظر وضعیت تأهل افراد مورد مطالعه

عوامل	مجرد (n=۲۰) میانگین رتبه‌ای	متأهل (n=۱۴۵) میانگین رتبه‌ای	m.u	سطح معناداری
اجتماعی	۹۸/۱۵	۸۰/۹۱	۱۱۴۷	۰/۱۳۰
اقتصادی	۷۹/۰۸	۸۳/۵۴	۱۳۷۱	۰/۶۹۵
زیرساختی	۸۳/۳۰	۸۲/۹۶	۱۴۴۴	۰/۹۷۶

بر اساس نتایج در تمامی عوامل مورد بررسی (اجتماعی؛ اقتصادی و زیرساختی) بین دو گروه مجرد و متأهل از افراد مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود ندارد. این یافته با نتایج تحقیق صادقی و ولدوند، (۱۳۹۴) که به مثبت بودن اثر وضعیت تأهل برای مردان و منفی بودن اثر تأهل برای زنان اشاره دارد، همسو نمی‌باشد.

نتیجه‌گیری

انسان غالباً از سرزمینی با شرایط نامساعد خارج شده و به مناطق دارای جاذبه‌های بهتر، وارد می‌شود. از آنجا که محیط‌های روستایی طی دهه‌های اخیر به واسطه بروز پیامدهای ناخوشایند محیطی- انسانی از چرخه توسعه یافتگی عقب افتاده‌اند، نابرابری میان شهر و روستا و مشکلات معیشتی- رفاهی بیشماری برای روستاییان محرز شده که نهایتاً مهاجرت آنان به سکونتگاه‌های شهری را رقم زده است. لذا هدف از این پژوهش بررسی عوامل اقتصادی و اجتماعی مؤثر بر مهاجرت روستا- شهر بخش مرکزی شهرستان بویراحمد می‌باشد. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که عوامل اجتماعی، اقتصادی و زیرساختی در مهاجرت روستاییان بخش مرکزی شهرستان بویراحمد مؤثر بوده است. بر اساس نتایج حاصل از ضریب تغییرات عوامل اجتماعی (با میانگین ۲/۱ و انحراف معیار ۰/۲۶)، دارای رتبه اول در مهاجرت روستاییان به شهر یاسوج، عوامل اقتصادی (با میانگین ۲/۳۴ و انحراف معیار ۰/۱۳۶)، دارای رتبه دوم در مهاجرت روستاییان به شهر یاسوج، و عوامل زیرساختی (با میانگین ۲/۱۶ و انحراف معیار) در اولویت آخر عوامل مؤثر بر مهاجرت روستاییان به شهر یاسوج قرار دارد. بر اساس یافته‌ها، مهم‌ترین عامل مهاجرت جامعه مورد مطالعه دسترسی به خدمات اجتماعی (مانند، آموزش، مسکن و رفاه اجتماعی)، سرمایه اجتماعی، مشارکت اجتماعی است. از دلایل قرارگیری عامل اجتماعی در رتبه اول می‌توان به مهاجرپذیر بودن روستاهای بخش مرکزی و بالاخص روستاهای حاشیه شهر یاسوج نسبت به سایر بخش‌ها و شهرستان‌ها و استان‌های همجوار اشاره نمود. به علاوه این یافته نشان می‌دهد دولت در بحث مقوله‌های اجتماعی در این جامعه چندان موفق نبوده و اولویت اصلی دولت عوامل زیرساختی بوده است. بنابراین برنامه‌ریزان حوزه روستایی بایستی مناسب‌ترین شکل‌های ارائه خدمات اجتماعی را از کشورهای توسعه یافته الگوبرداری نمایند و در جهت توسعه اجتماعی جامعه روستایی به کار گیرند. همچنین بر اساس نتایج در این میان عامل اجتماعی، دسترسی آسان‌تر به ادارات و نهادهای دولتی و کم توجهی مسئولین به مشکلات روستا از بقیه عوامل مهم‌تر است. این نتایج با یافته‌های حاصل از تحقیق عمران و همکاران (۲۰۱۳) مطابقت دارد اما با نتایج پژوهش قاسم اردهایی (۱۳۸۵) همخوانی ندارد. در بین عوامل اقتصادی کمبود شغل و درآمد پایین در روستا از درجه اهمیت بالاتری برخوردار می‌باشند و عوامل انتقال محل کار یکی از اعضای خانوار و نبود امکانات مناسب جابجایی و دسترسی آسان به صنعت در شهر بر مهاجرت ساکنان تأثیر چندانی نداشته‌اند. عامل زیرساختی نسبت به سایر عوامل (اقتصادی و اجتماعی) در رتبه آخر مؤثر بر مهاجرت روستاییان به شهر می‌باشند. چرا که در روستاهای این منطقه می‌توان مشاهده نمود که بسیاری از روستاییان با وجود داشتن امکانات زیرساختی، روستایشان را برای فراهم آوردن شرایط بهتر اجتماعی و اقتصادی جهت گذران زندگی ترک نموده و راهی شهر شده‌اند. در بین عوامل زیرساختی کمبود خدمات درمانی و کمبود آب کشاورزی در رتبه بالاتری از سایر عوامل قرار دارند و بیشترین تأثیر را در بین عوامل زیرساختی بر مهاجرت ساکنان به شهر یاسوج داشتند. در حالی که کمبود گاز مایع (سیلندر کپسول)، کمبود برق و کمبود نفت سفید دارای کم‌ترین اثر بر مهاجرت ساکنان روستایی منطقه مورد مطالعه به شهر یاسوج می‌باشند. از آنجایی که مسئله مهاجرت روستا-شهر از جمله مسائلی است که در صورت بی‌توجهی به آن ضمن برهم زدن روند تعادل در روابط شهر و روستا، روابط انسان و محیط زیست را نیز دگرگون می‌سازد و قادر است آثار و پیامدهای خطرناک و جبران ناپذیری را نیز در پی داشته باشد، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- با توجه به عامل اجتماعی و اهمیت دسترسی به ادارات دولتی، ایجاد شعبه‌ای از ادارات و نهادهای دولتی مرتبط با روستا در مراکز دهستان‌ها پیشنهاد می‌شود. همچنین ایجاد نهادی برای سازماندهی جریان مهاجرت و نیز تغییر نوع نگرش مدیران و برنامه‌ریزان سطح کلان حوزه روستایی پیشنهاد می‌گردد.
- با توجه به عامل اقتصادی و کمبود شغل در روستا، ایجاد اشتغال در جوامع روستایی از طریق کارهای جنبی غیر کشاورزی و راه اندازی صنعت اکوتوریسم در منطقه به دلیل فضای مناسب گردشگری پیشنهاد می‌شود.
- استفاده از الگوهای موفق برنامه‌ریزی در کشورهای شبیه ایران و بومی‌سازی این برنامه‌ها و ایجاد محدودیت به منظور اسکان در شهر پیشنهاد می‌شود.
- اصلاح نگرش جامعه نسبت به ارزش‌ها و فرهنگ‌های روستایی از طریق رسانه‌های جمعی با هدف کاهش تحقیر ارزش‌های این قشر و ایجاد انگیزه در جمعیت روستایی بخصوص جمعیت جوان پیشنهاد می‌شود.

تقدیر و تشکر

این پژوهش مستخرج از پایان نامه کارشناسی ارشد رشته توسعه روستایی می‌باشد که در دانشگاه یاسوج از آن دفاع شده است.

منابع

- افراخته، حسن و آقایی‌زاده، اسماعیل. (۱۳۹۰). مهاجرت روستایی در ایران و استیلای عوامل رکودی نمونه موردی - شهرستان بندرانزلی. مسکن و محیط روستا، ۳۰(۱۳۳)، ۷۱-۸۴.
- آقایی‌زاده، اسماعیل؛ افراخته، حسن و میره، محمد. (۱۳۹۰). جستاری در تحولات عوامل مهاجرت روستایی در ایران (مطالعه‌ی موردی: شهرستان بندر انزلی). جغرافیا و پایداری محیط، ۱(۱)، ۹۵-۱۲۰.
- بستانی، علیرضا و جوانی، خدیجه. (۱۳۹۳). پیامدهای مهاجرت‌های شغلی خانوارهای روستایی به کشورهای عربی مورد: بخش مرکزی شهرستان لارستان. اقتصاد فضا و توسعه روستایی، ۳(۷)، ۹۳-۱۰۵.
- بنی اسدی، مصطفی؛ زارع مهرجردی، محمدرضا و ورمزیاری، حجت. (۱۳۹۲). بررسی عوامل اقتصادی مؤثر بر مهاجرت روستاییان در ایران. تحقیقات اقتصاد کشاورزی، ۵(۱۷)، ۱۸۳-۱۹۶.
- پناهی، لیلیا و پیشرو، حمدالله. (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر بر مهاجرت جوانان روستایی به شهر مطالعه موردی: روستاهای بخش مرکزی شهرستان مرودشت. برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۱(۲)، ۵۰-۴۱.
- حسینی، قربان؛ صادقی، رسول؛ قاسمی اردهایی، علی و رستمعلی زاده، ولی‌اله. (۱۳۹۷). تحولات روند و الگوهای مهاجرت داخلی در استان - های ایران. برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۸(۳۱)، ۱-۱۸.
- رستمعلی‌زاده، ولی‌اله. (۱۳۹۶). جاذبه و دافعه روستایی و تأثیر آن بر ماندگاری یا تمایل به مهاجرت در میان جوانان روستایی شهرستان‌های هشتگرد و اسکو. توسعه محلی (روستایی - شهری)، ۹(۱)، ۱۷۰-۱۴۵.
- رنانی، محسن؛ شیرازی، همایون و صادقی عمروآبادی؛ بهروز. (۱۳۹۳). بررسی عوامل مؤثر در جریان مهاجرت از ایران با استفاده از مدل پانل پویا. تحقیقات اقتصادی، ۴۹(۲)، ۳۳۷-۳۶۲.
- سرورزاده، کوروش؛ محمدی حمید و دهباشی، وحید. (۱۳۹۲). عوامل مؤثر اقتصادی، اجتماعی و بودجه‌های عمرانی دولت بر مهاجرت روستاییان در ایران. رفاه اجتماعی، ۱۳(۴۸)، ۳۲۵-۳۱۱.
- شمس‌الدینی، علی و گرجیان، پروین. (۱۳۸۹). عوامل مؤثر در مهاجرت روستائیان به شهرها، با تأکید بر شبکه مهاجرت (مورد: دهستان رستم دو). چشم‌انداز جغرافیایی، ۵(۱۱)، ۷۵-۹۲.
- صادقی، رسول و ولدوند، لیلیا. (۱۳۹۴). جنسیت و مهاجرت: تحلیل جامعه‌شناختی تفاوت‌های جنسیتی در مهاجرت‌های داخلی در ایران. پژوهش‌های جامعه‌شناسی معاصر، ۴(۷)، ۷۸-۵۵.
- عنابستانی، علی‌اکبر؛ عنابستانی، زهرا. (۱۳۹۰). فرآیند درآمدزایی و نقش آن در مهاجرت روستا - شهری به سبزوار. پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۲(۵)، ۱۴۶-۱۳۳.
- غفاری، رامین و ترکی هرچگانی، معصومه. (۱۳۸۹). تحلیلی بر عوامل مؤثر در مهاجرت جوانان روستایی به شهر (مورد پژوهی: روستای صادق‌آباد از توابع بخش سامان در استان چهارمحال و بختیاری). مسکن و محیط روستا، ۲۹(۱۳۳)، ۹۱-۱۰۲.
- قاسمی اردهایی، علی. (۱۳۸۵). بررسی علل مهاجرت روستاییان به شهرها در ایران با فراتحلیل پایان‌نامه‌های تحصیلی، مقطع زمانی (۸۳-۱۳۵۹)، روستا و توسعه، ۹(۱)، ۸۰-۵۰.

- کریمی، فرزاد و احمدوند، مصطفی. (۱۳۹۳). وضعیت سنجی و اولویت‌بندی شاخص‌های توسعه‌ی پایدار در مناطق روستایی مطالعه‌ی موردی: بخش مرکزی شهرستان بویراحمد. پژوهش‌های روستایی، ۵(۳)، ۶۹۰-۶۶۳.
- مرکز آمار ایران. (۱۳۹۵). سالنامه‌ی آماری. معاونت امار و اطلاعات.
- مطیعی‌لنگرودی، سیدحسن؛ قدیری معصوم، مجتبی؛ رضوانی، محمدرضا؛ نظری، عبدالحمید و صحنه، بهمن. (۱۳۹۰). تأثیر بازگشت مهاجران به روستاها در بهبود معیشت ساکنان (مطالعه‌ی موردی: شهرستان آق‌قلا). پژوهش‌های جغرافیایی انسانی، ۴۳(۷۸)، ۸۴-۶۷.
- ملکی، سعید و باقرپورنجف‌آباد، فرزانه. (۱۳۹۴). بررسی عوامل مهاجرت جوانان روستایی به شهر یاسوج. اولین همایش علمی پژوهشی افق‌های نوین در علوم جغرافیا و برنامه‌ریزی، معماری و شهرسازی ایران.
- Adebo, G. M., & Sekumade, A. B. (2012). Socio-economic influence of retiree's migration on rural development in Ekiti State, Nigeria *International journal of humanities and social science*, 2(12), 164-172.
- Datta, P. (2004). Push-pull factors of undocumented migration from Bangladesh to West Bengal: A perception study, *the Qualitative Report*, 9(2), 335-358.
- Dungumaro, E. W. (2013). Consequences of female migration for families in Tanzania. *African Review of Economics and Finance*, 5(1), 46-59.
- Ghiurca, A., Lamasanu, A., & Mihai, F. (2012). Rural-urban relations in the context of sustainable development. Case Study: Cujeidiu Valley Basin, Neamt County. Case Study: Cujeidiu Valley Basin, Neamt County, *Lucraristi in tifice*, 55(2), 327-330.
- Hunter, L., White, M., & Little, J. (2003). Environmental hazards, migration, and race. *Population and Environment*, 25(1), 23-39.
- Imran, F., Y. Nawaz., M. Asim., & Hashmi, A.H. (2013). Socio-Economic determinants of rural migrants in urban setting: a study conducted at city Sargodha. *Pakistan Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 2(1), 71-76.
- Isaac, A., & Raqib, A. S. (2013). Rural-urban migration and rural community development: A case of Kpongou community of Upper West Region of Ghana. *African Journal of History and Culture*, 5(4), 72-77.
- Kanwal, H., T.A. Naveed & Azhar Khan, M. (2015). Socio-Economic determinants of rural-urban migration in Pakistan. *Asian Development Study*, 4(3), 72- 85.
- Khan, J.H., Hassan, T., & Shamshad. (2011). Socio-Economic causes of rural to urban migration in India. *Asia-Pacific Journal of Social Sciences*, 3(2), 138-158.
- Lewis, A. (1954). Economic development with unlimited supplies of labor, *Manchester School of Econ-Social Studies*, 22, 139-192.
- Liu, B. (1975). Differential net migration rates and the quality of life, *The Review of Economics and Statistics*, 53(3), 329-337.
- Miriam. N.M., O.U. Patrick., & Usifo Ifechukwude, J. (2014). Effects of rural-urban migration by youths on agricultural labour in aniocha south local government area of delta state, Nigeria. *Journal of Research in Agriculture and Animal Science*, 2(6), 14-22.
- Naghdi, A., & Balali, E. (2011). A social invisible problem: low chance of marriage among rural girls (with emphasis on findings from Hamadan rural districts. *Journal of Community Development (Rural and Urban Communities)*, 2(2), 77-94.
- Stark. O., & Bloom, D. (1985). The new economics of labor migration American economic review, *Frontiers in Demographic Economics*, 75(2), 173-178.
- Tacoli, C., McGranahan, G., & Satterthwaite, D. (2015). *Urbanisation, rural-urban migration and urban poverty*. London, UK: Human Settlements Group. International Institute for Environment and Development.
- Taleshi, M., & Shabnama, M. (2017). Socio- economica role of rural- urban immigration Noor- Ali Beig region- Saveh. *Geography*, 15(54), 43-60.
- Uma, K. E., Eboh, F. E., & Obidike, P. C. (2013). Managing rural-urban migration and brain drain for sustainable economic recovery in Nigeria: Constraints and options. *Journal of Economics and International Business Management*, 1(1), 1-7.
- Umar Danejo, B.L. Usman Abubakar., M. A. Haruna., & Abubakar Usman, R. (2015). Socio-economic factors influencing rural-urban migration in Wukari Local Government Area of Taraba State, Nigeria. *ARPN Journal of Science and Technology*, 5(4), 201-206.

How to cite this article:

Karimian Hossein Abad, R., Karami, A., & Shamsoddini, A. (2022). Economic and Social Factors Affecting the Immigration of the Village-City of the Central District of Boyar-Ahmad County. *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 17(1), 219-234.

ارجا به این مقاله:

کریمیان، روح‌الله؛ کریمی، آیت‌الله و شمس‌الدینی، علی. (۱۴۰۱). عوامل اقتصادی و اجتماعی مؤثر بر مهاجرت روستا-شهر (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان بویراحمد). *فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۷(۱)، ۲۱۹-۲۳۴.